

Monika ODLANICKA-POCZOBUTT
Politechnika Śląska
monika.odlanicka-poczobutt@polsl.pl

Ewa KULIŃSKA
Politechnika Opolska
ekulinska@po.opole.pl

OGRANICZENIA WYKORZYSTANIA TECHNOLOGII CYFROWYCH W SĄDOWNICTWIE POWSZECHNYM

Streszczenie. Badania prowadzone w wielu krajach wskazują, że czas trwania postępowania sądowego jest krótszy, a liczba zakończonych spraw jest wyższa w państwach, które wydają znaczną część budżetu na digitalizację i gdzie poziom kompetencji cyfrowych w populacji jest wyższy, z powodu większej możliwości skorzystania z nowych instrumentów technologicznych. Celem artykułu było przedstawienie wybranych rozwiązań opartych na ICT w polskim sądownictwie oraz ogólnych ograniczeń związanych z wdrażaniem technologii cyfrowych w tym obszarze.

Słowa kluczowe: ICT, kompetencje cyfrowe, sądownictwo powszechne, e-platforma

CONSTRAINTS OF THE USE OF DIGITAL TECHNOLOGY IN COMMON JUDICIARY

Abstract. Research conducted in many countries indicate that the duration of the court proceedings is shorter, and the number of completed cases is higher in countries that spend a larger part of the budget for the digitization and where the level of digital competence in the population is higher, and therefore when there is a greater opportunity to benefit from new technological instruments. The aim of the article was to present of implementation of ICT-based solutions in the Polish judiciary and the general constraints associated with the implementation of digital technologies in this area.

Keywords: ICT, digital competences, common judiciary, e-platform

1. Wprowadzenie

Sprawne systemy sądownicze są ważnym czynnikiem wzrostu gospodarczego, a odpowiednia ochrona praw własności zachęca inwestorów, gwarantując pewność zwrotu nakładów, tym samym wspomagając rozwój handlu. W wielu krajach jednak czas trwania postępowania sądowego jest bardzo długi i kosztowny dla przedsiębiorstw¹. Szacunki OECD sugerują, że właśnie wzrost czasu trwania postępowania jest związany ze znacznym spadkiem zaufania obywateli do wymiaru sprawiedliwości. Porównania międzynarodowe – które jednak należy traktować z ostrożnością ze względu na różnice w systemach prawnych i organizacji statystyk sądowych w różnych krajach – pokazują duże rozbieżności w długości postępowania². W 2010 roku szacowany średni czas trwania postępowania cywilnego w pierwszej instancji to 240 dni w krajach OECD, 107 w Japonii (kraj o najkrótszym czasie trwania), około 420 w Portugalii i Słowenii, a 564 we Włoszech (kraju o najdłuższym czasie trwania). Szacowany średni czas do zakończenia postępowania to 788 dni, z minimum 368 dni w Szwajcarii, a maksimum prawie 8 lat we Włoszech³.

Prowadzone badania wskazują, że średni czas trwania postępowania jest krótszy, a wydajność sędziów jest wyższa w krajach, które przeznaczają większą część budżetu na cyfryzację⁴. Zależność ta jest tym silniejsza, gdy poziom kompetencji cyfrowych w populacji jest wyższy, a zatem gdy istnieje większa możliwość skorzystania z nowych instrumentów technologicznych.

Celem artykułu było przedstawienie wybranych przykładów wdrożenia rozwiązań opartych na ICT w polskim sądownictwie powszechnym oraz ograniczeń związanych z wdrażaniem technologii cyfrowych w tym obszarze. Analiza krytyczna zawartości dokumentacji źródłowych, synteza oraz obserwacja uczestnicząca stanowiły w zaproponowanym obszarze tematycznym główne metody badawcze. Przedstawione przykłady stanowią jedynie fragment szerszych badań autorki, prowadzonych w sądownictwie powszechnym. Dynamika zmian w polskim sądownictwie, wynikająca z konieczności dostosowania niektórych obszarów działalności i przepisów prawnych do wymogów prawa unijnego, wiąże się w istotny sposób z rozwojem technologii informatycznych, co uzasadnia podjęcie tego tematu.

¹ Cusatelli C., Giacalone M.: Evaluation indices of the judicial system and ICT developments in civil procedure. "Procedia Economics and Finance", Vol. 17, 2014, p. 113-120.

² CEPEJ (European Commission for the Efficiency of Justice), European judicial systems: Efficiency and quality of justice, 2010 data. Council of Europe Publishing, Strasbourg 2012.

³ OECD, What makes civil justice effective?, OECD Economics Department Policy Notes, No. 18, June 2013.

⁴ Cusatelli C., Giacalone M.: op.cit., p. 113-120.

2. ICT i kompetencje cyfrowe

Coraz częściej organizacje sektora publicznego stosują technologie komunikacyjne ICT (ang. *Information and Communication Technology*) w celu poprawy działania, co stanowi poważne wyzwanie w zakresie wprowadzania i zarządzania e-usługami, ponieważ występują one zazwyczaj na styku technologii innowacyjnych i zmian organizacyjno-instytucjonalnych. Szczególnym wyzwaniem w tym zakresie jest tendencja do e-usług, które wykraczają poza tradycyjne granice organizacyjne i integrują przepływ informacji pomiędzy wieloma różnymi podmiotami organizacyjnymi⁵.

W zakres pojęciowy wprowadzanych technologii ICT wchodzi wszystkie media komunikacyjne, technologie komunikacji dźwięku i obrazu oraz media umożliwiające zapis informacji, a także sprzęty umożliwiające jej przetwarzanie (komputery osobiste, serwery, sieci komputerowe itp.)⁶.

Naprzeciw zidentyfikowanym potrzebom wychodzą władze Unii Europejskiej, przyznając fundusze na ten cel. Projekt programu operacyjnego **Polska Cyfrowa PO PC 2014-2020**, przygotowany przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji (obecnie Ministerstwo Cyfryzacji) oraz Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju w 2014 roku, ma na celu wzmocnienie cyfrowych podstaw rozwoju kraju. Zgodnie z Umową Partnerstwa przyjętą 23 maja 2014 roku podstawami tymi są: szeroki dostęp do szybkiego Internetu, efektywne i przyjazne użytkownikom e-usługi publiczne oraz stale rosnący poziom kompetencji cyfrowych społeczeństwa. Zakres wsparcia w ramach POPC wpisuje się w cel wymieniony w projektach unijnych rozporządzeń: *zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych*⁷.

Istotnym elementem jest tutaj posiadanie kompetencji cyfrowych, rozumianych jako zespół umiejętności niezbędnych, aby efektywnie korzystać z mediów elektronicznych. Są to zarówno umiejętności obsługi sprzętu i oprogramowania oraz korzystania z aplikacji, jak również wyszukania i umiejętnego wykorzystania potrzebnych informacji. Kluczowa jest zatem umiejętność praktycznego wykorzystania dostępu do Internetu i świadczonych za jego pośrednictwem usług, w tym w szczególności e-usług publicznych⁸.

Zwiększenie cyfrowej aktywności jest konieczne, aby wszyscy obywatele mogli korzystać z szerszego wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych ICT w życiu społecznym i gospodarczym. Dostępne badania i analizy pokazują, że twarde bariery dostępu

⁵ Henning F., Ng G.Y.: The challenge of collaboration – ICT implementation networks in courts in The Netherlands. "Transylvanian Review of Administrative Sciences", No. 28 E SI/2009, p. 27-44.

⁶ Odlanicka-Poczobutt M.: Rola technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) w sądownictwie powszechnym – wyzwania i możliwości, [w] Buko J. (red.): Ekonomiczno-społeczne i techniczne wartości w gospodarce opartej na wiedzy. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 809, s. Ekonomiczne Problemy Usług, nr 113, Tom II. Szczecin 2014, s. 93-101.

⁷ <https://mc.gov.pl/projekty/polska-cyfrowa-po-pc-2014-2020/opis-projektu>, 5.01.2016.

⁸ Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 (2014). Wersja zaakceptowana decyzją Komisji Europejskiej z dnia 5 grudnia 2014 r., s. 33.

do internetu (infrastrukturalne czy finansowe) są coraz mniej znaczące, natomiast coraz większymi przeszkodami w upowszechnieniu nowych technologii są bariery miękkie – brak wiedzy i uświadamianych potrzeb, a także brak odpowiednich kompetencji cyfrowych.

3. Wykorzystanie technologii cyfrowych w UE

Średnio w Unii Europejskiej spośród osób wykorzystujących cyfrowe technologie najwięcej jest osób, które posiadają zaawansowane kompetencje cyfrowe (28%), umiejętnościami na podstawowym poziomie cechuje się 27% Europejczyków, zaś niskim – 23%. W Polsce jest odwrotnie, najwięcej Polaków posiada niskie umiejętności – 27%, średnie – 25%, natomiast wysokie – 15%⁹. W 2015 roku spośród Polaków wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne 27% posiadało niskie umiejętności cyfrowe, to o 4 punktu procentowe więcej, niż wyniosła średnia dla 28 krajów w Unii Europejskiej (23%). Wynik ten plasuje nas na 5. pozycji od końca w rankingu europejskim. Umiejętności cyfrowe na podstawowym poziomie posiada 25% Polaków, co jest bliskie średniemu poziomowi kompetencji cyfrowych mieszkańców UE (27%), a wynik ten umiejscowił Polskę na 18 pozycji w rankingu UE. Największa różnica występuje w przypadku posiadania kompetencji bardziej zaawansowanych. Odsetek Polaków cechujących się umiejętnościami cyfrowymi powyżej podstawowych wyniósł 15%, to aż o 13 punktów procentowych mniej niż średnio w UE (28%). Z tym wynikiem uplasowaliśmy się na 4 pozycji od końca. Liderem w tym zakresie są mieszkańcy Luksemburga, spośród których aż 56% cechuje się zaawansowaną znajomością i wykorzystywaniem technologii cyfrowych¹⁰.

Zaproponowana w ramach realizowanego projektu Polska Cyfrowa PO PC 2014-2020 interwencja obejmuje wsparcie podmiotów publicznych w tworzeniu i rozwoju nowoczesnych usług świadczonych drogą elektroniczną, ze szczególnym uwzględnieniem usług o wysokim poziomie e-dojrzałości oraz integracji usług na wspólnej platformie elektronicznych usług administracji publicznej. Powinno to pozwolić na wsparcie projektów zwiększających interoperacyjność systemów informatycznych i rejestrów publicznych, optymalizujących wykorzystanie infrastruktury, zapewniających odpowiedni poziom bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych oraz przechowywania i ochrony danych, a dodatkowo – uwzględniających profesjonalne przygotowanie informacji sektora publicznego do ponownego wykorzystania (np. poprzez udostępnienie interfejsu dla programistów, tzw. API).

⁹ Kompetencje cyfrowe. Dokument roboczy Komisji Europejskiej. Raport dotyczący kompetencji cyfrowych: przegląd dla Inicjatywy na rzecz e-Integracji i2010. Wydanie polskie, Tarnów 2009, s. 9.

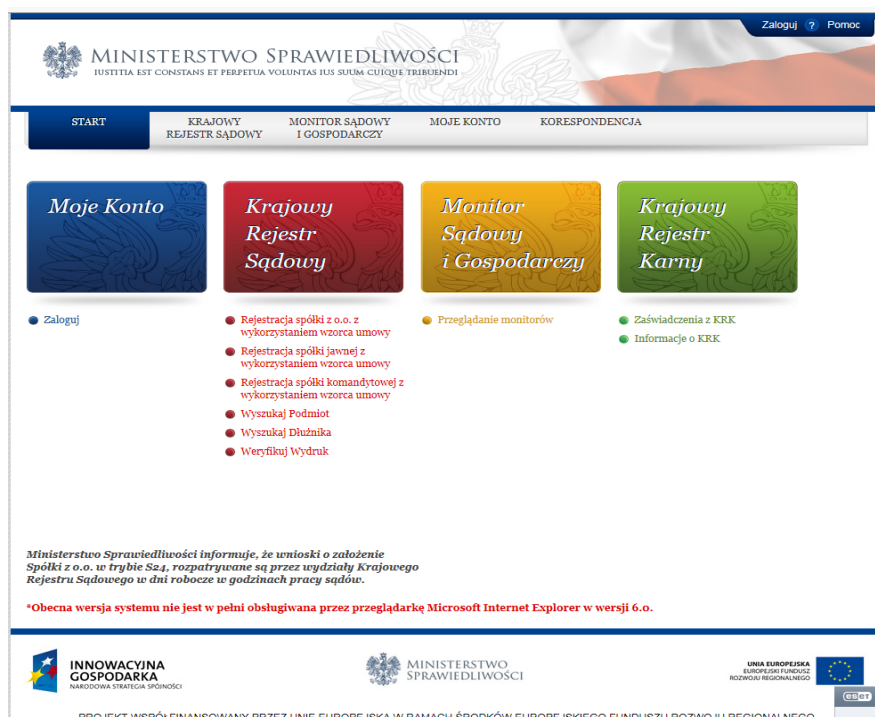
¹⁰ <https://mc.gov.pl/projekty/polska-cyfrowa-po-pc-2014-2020/opis-projektu>, 5.01.2016.

4. Rozwiązania funkcjonujące w polskim sądownictwie powszechnym

Obecnie coraz więcej sądów przyjmuje przepisy nakazujące udostępnianie usługi elektronicznego zgłoszenia. Istnieje duża szansa, że sądy połączą swoje zasoby i przyjmą wspólne rozwiązanie w celu zapewnienia otwartego standardu na bazie open-source¹¹. Proponowane rozwiązania mogą być przykładem innowacji podaźowych¹², związane są również z rozwojem idei platform technologicznych¹³.

W polskim sądownictwie powszechnym obecnie funkcjonują zasadniczo cztery platformy cyfrowe wspomagające korzystanie z e-usług. Są to:

- **e-Platforma Ministerstwa Sprawiedliwości eMS**, na którą składają się:
 - eKRS/S24: rejestracja spółki z o.o., rejestracja spółki jawnej, rejestracja spółki komandytowej, wyszukiwanie podmiotów, dłużników, weryfikowanie wydruku,
 - eMSiG: przeglądanie Monitorów Sądowych i Gospodarczych,
 - eKRK: zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego, informacje o rejestrze.
- Stronę startową e-Platformy Ministerstwa Sprawiedliwości eMS przedstawiono na rys. 1.



Rys. 1. Strona startowa e-Platformy Ministerstwa Sprawiedliwości eMS

Źródło: <https://ems.ms.gov.pl/>, 5.01. 2016.

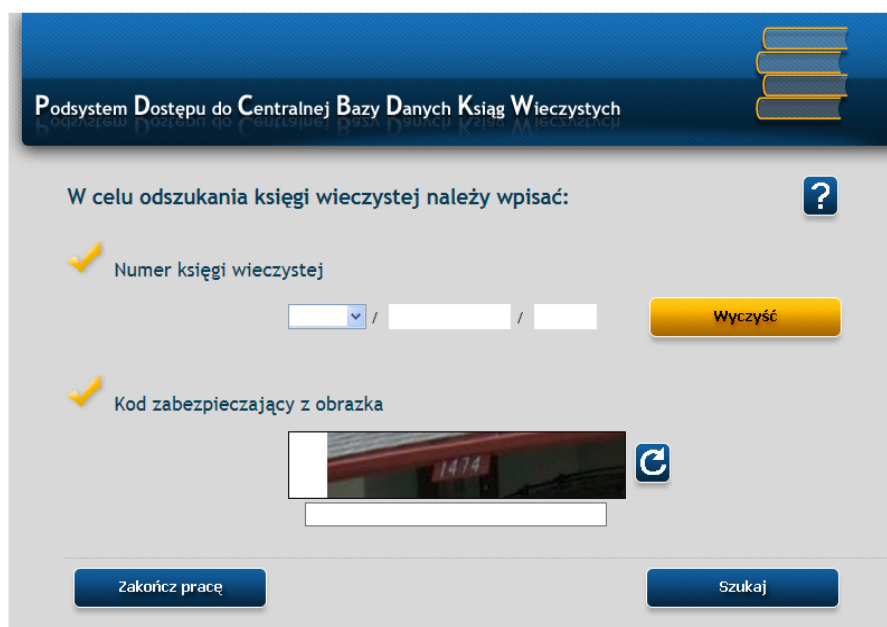
¹¹ Odlanicka-Poczobutt M.: Court Technology jako przykład zastosowania ICT w sądownictwie, [w:] Buko J., (red.): Cyfryzacja i wirtualizacja gospodarki. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 852, s. Ekonomiczne Problemy Usług, nr 117, Szczecin 2015, s. 531-540.

¹² Brzóska J.: Innowacje jako czynnik dynamizujący modele biznesowe. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2014, s. 45.

¹³ Odlanicka-Poczobutt M., Olko S., Krannich M.: Cyfrowe platformy biblioteczne jako instrument systemu zarządzania wiedzą w organizacji, [w:] Odlanicka-Poczobutt M. (red.): Systemy biblioteczne nowej generacji. Platformy usług. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2015, s. 8-10.

- **Elektroniczne Księgi Wieczyste**, które umożliwiają:
- przeglądanie księgi wieczystej przez Internet – usługa dostępna dla wszystkich, bezpłatna,
 - uzyskiwanie odpisów ksiąg wieczystych, wyciągów oraz zaświadczeń o zamknięciu ksiąg wieczystych drogą elektroniczną, z możliwością samodzielnego wydrukowania dokumentu mającego moc dokumentu wydawanego przez sąd – usługa dostępna dla wszystkich, odpłatna,
 - weryfikację autentyczności i aktualności odpisów ksiąg wieczystych, wyciągów oraz zaświadczeń o zamknięciu ksiąg drogą elektroniczną – usługa dostępna dla wszystkich, bezpłatna.

Okno wyszukiwania Elektronicznej Księgi Wieczystej przedstawiono na rys. 2.



Rys. 2. Okno wyszukiwania Elektronicznej Księgi Wieczystej
Źródło: <https://ekw.ms.gov.pl/eukw/menu.do>, 5.01.2016.

- **e-sąd – Elektroniczne Postępowania Upominawcze EPU** – który ma zastosowanie w drobnych postępowaniach o charakterze wezwania do zapłaty w sprawach nieskomplikowanych i niewymagających przeprowadzenia postępowania dowodowego. Akta danej sprawy prowadzone są w systemie teleinformatycznym e-sądu (rys. 3).

ąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie | Ministerstwo Sprawiedliwości

EPU
elektroniczne postępowanie upominawcze

Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie
VI Wydział Cywilny

strona główna | Dostęp do akt sprawy i nakazów | Informacje o portalu | Aktualności | Zarejestruj konto | Pomoc techniczna
Znajdujesz się w: Strona główna

Informacje o portalu

TERMIN WNIESIENIA OPŁATY OD POZWU

Konieczne elementy uzasadnienia pozwu w EPU

EPU - Najczęściej zadawane pytania

EPU - dane kontaktowe

E-court basic information

E-Gericht Information auf Deutsch

Broszury informacyjne

EPU - Informacje ogólne

EPU - Informacja dla pozwanych i ich pełnomocników

EPU - Informacja dla powodów

EPU - informacja prawna

Elektroniczne Postępowanie Upominawcze - nowelizacja wraz z uzasadnieniem

Elektroniczne Postępowanie Upominawcze - ustawa

Tabela prowizji obowiązujących od dnia 08.04.2015 r.

Regulamin płatności elektronicznych dokonywanych za pomocą strony internetowej

Wzór prawidłowego i wadliwego pozwu w zakresie ujmowania i definiowania odsetek

Panel logowania

Nazwa użytkownika:

Hasło:

Zaloguj

Zapomniałem hasła

Aktualności

10 grudzień 2015r.

W dniach 11.12.2015 r. od godziny 15:30 do 12.12.2015 do godziny 24:00 nastąpi przerwa w pracy systemu Elektronizacji Postępowania Upominaw...
więcej

02 grudzień 2015r.

W dniach 04.12.2015 r. od godziny 14:30 do 07.12.2015 do godziny 08:00 nastąpi przer...
więcej

20 listopad 2015r.

Informujemy, że od dnia 20.11.2015 r. uruchomiony został nowy numer infolinii dla Użytkowników Elektronizacji Postępowania

Ta strona wykorzystuje ciasteczka (cookie)

Rys. 3. Strona startowa e-sądu

Źródło: <https://www.e-sad.gov.pl>, 5.01.2016.

E-sąd jest alternatywą dla tradycyjnej drogi papierowej z tradycyjnym procesem z rozprawami trwającymi przynajmniej kilka miesięcy. Obsługuje 2 mln 400 tys. spraw rocznie. Jako jedno z nielicznych w Europie polskie sądownictwo poradziło sobie z umożliwieniem obywatelom szybkiego dochodzenia drobnych roszczeń.

- **Podsystem Dostępowo Informacyjny (PDI)**, który umożliwia składanie i przesyłanie drogą elektroniczną wniosków, załączników i dokumentów do sądów rejestrowych, Centralnej Informacji KRS lub MSiG¹⁴.
- **Portal Orzeczeń** – publikacja orzeczeń sądów powszechnych¹⁵.

W planach ministerstwa są dalsze wdrożenia rozwiązań tego typu, szczególnie ze względu na zalecenia UE, która wskazuje, że systemy technologii informacyjno-komunikacyjnych pomagają ograniczyć długość postępowań oraz ułatwić dostęp do wymiaru sprawiedliwości¹⁶.

¹⁴ http://pdi.ms.gov.pl/portal_v1/, 5.01.2016.

¹⁵ <http://orzeczenia.ms.gov.pl>, 5.01.2016.

¹⁶ http://ec.europa.eu/justice/effective-justice/files/justice_scoreboard, 5.01.2016.

5. Inne rozwiązania w zakresie e-usług

W polskich sądach rozwój ICT można zauważyć nawet w funkcjonowaniu biur obsługi interesantów, stosujących system numerkowy dla zmniejszania kolejek, gdzie pracownicy udzielają informacji, jakie są postępy w sprawie, jak złożyć pismo. Do biura można zadzwonić lub napisać e-maila. W ten sposób można np. zamówić akta do przeglądania na dzień i godzinę, w wydzielonej czytelni akt.

Prezesi sądów mają elektroniczny podgląd wszystkich spraw, informacje, gdzie występują opóźnienia, ile czasu zostało do przedawnienia sprawy. System wskazuje obciążenie pracą sędziów i pracownicy sekretariatów. Sędzia powinien w ciągu 7-14 dni zająć się sprawą i nadać jej bieg, np. wydając zarządzenie wzywające do usunięcia braków lub wyznaczające termin rozprawy. Jeżeli nie podejmie czynności, system wygeneruje informację o opóźnieniu. Ideą jest, żeby w przyszłości połączyć bazy sądów okręgowych i rejonowych, tak by miał do nich dostęp prezes sądu apelacyjnego, który ma nadzór administracyjny nad sądami całej apelacji.

Funkcjonujący w sądach program biurowy o nazwie Currenda, został wprowadzony do 80% sądów 10 lat temu. Obecnie trwają prace nad centralnym, lepszym programem repetytoryjno-biurowym, który zastąpi Currendę już w latach 2018-2020.

Przed każdą salą rozpraw znajduje się elektroniczna wokanda z informacją, jaka sprawa jest właśnie prowadzona i czy występuje opóźnienie. W sprawach cywilnych w sądach okręgowych, apelacyjnych i w części sądów rejonowych rozprawy są nagrywane. Wszystkie sprawy cywilne będą nagrywane od 2016 roku.

Rozwój ICT jest również widoczny w księgach wieczystych i Krajowym Rejestrze Sądowym. Kiedyś zarejestrowanie spółki trwało pół roku – obecnie maksymalnie siedem dni. Podobnie z księgami wieczystymi. Z 20 mln. papierowych ksiąg zostało jeszcze ok. 400 tys. do przeniesienia do e-księgi. Digitalizacja zajęła 10 lat. W ubiegłym roku logowań się na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości w celu przeglądania ksiąg wieczystych było 66 mln. Odpis z księgi wieczystej można wydrukować w domu i będzie miał moc jak tradycyjny odpis. Wartość urzędową dokumentu potwierdza specjalnie nadany numer¹⁷.

6. Ograniczenia w pełnym wykorzystaniu ICT

Szczególne znaczenie w wymianie informacji cyfrowej ma współpraca pomiędzy różnymi podmiotami organizacji, które integrują wymianę danych i procesy pracy w kontekście

¹⁷ Jałoszewski M.: E-mailem po wyrok, czyli cyfryzacja sprawiedliwości, Wywiad z Wojciechem Hajdukiem, wiceministrem sprawiedliwości odpowiedzialnym za informatyzację sądów, byłym prezesem Sądu Okręgowego w Gliwicach. Gazeta Wyborcza, 06.06.2014, <http://wyborcza.pl/1,76842,16103556>.

wspólnej e-usługi. Badania empiryczne w ramach e-government pokazują, że współpraca w organizacjach publicznych jest trudna do osiągnięcia¹⁸ i musi posiadać legitymizację zarówno normatywną, jak i funkcjonalną¹⁹, co stanowi ograniczenie wdrażania ICT w ogóle.

Powody opóźnienia w pełnym wykorzystaniu ICT obejmują jednak przede wszystkim: niechęć do zmiany przyzwyczajeń, sceptycyzm kulturowy, obawę o wiarygodność i niezawodność stosowanych instrumentów, obiektywną trudność i złożoność technik i praktyk w zakresie korzystania z konkretnych narzędzi i usług ICT²⁰. Wdrożenie ICT w szerokim zakresie pozwoliłoby na składanie dokumentów, przekazywanie zawiadomień i korespondencji, konsultację stanu procesów, plików i dostępnych środków poprzez proste wykorzystanie urzędzeń elektronicznych. Na przykład w wyniku wdrożenia elektronicznych rozwiązań w zakresie e-procesu cywilnego we Włoszech można składać dokumenty i monitorować przebieg postępowania bez konieczności fizycznego odwiedzania sądów, unikając kolejek, opóźnień, przeszukiwania archiwów itp.²¹.

Dobrze przygotowane systemy oparte na semantycznej ekstrakcji informacji, rozwijanie i upowszechnianie technologii informatycznych może bezpośrednio doprowadzić do zmniejszenia kosztów i czasu pracy oraz, pośrednio, do umożliwienia wdrożenia technik „zarządzania przepływem spraw”²², tym samym do zapewnienia szerszego i lepszego nadzoru i zarządzania przepływem pracy (workflow)²³. Dostępność informacji o przepływach, czasie trwania, obciążeniu pracą i innymi wymiarami procesów operacyjnych jest warunkiem koniecznym do harmonogramowania prac w ramach sądów oraz do weryfikacji wyników, aby ocenić skuteczność sędziów i pracowników administracyjnych. Brak jednak takich opracowań stanowi kolejne poważne ograniczenie możliwości stosowania ICT w pełnym zakresie.

7. Podsumowanie

Podsumowując, należy stwierdzić, że systemy ICT służące do rejestracji spraw i zarządzania nimi są niezbędnymi narzędziami, którymi powinny dysponować sądy, aby skutecznie zarządzać czasem przeznaczonym na rozstrzygnięcie spraw, a tym samym

¹⁸ Fountain J.: Information, Institutions and Governance: Advancing a Basic Social Science Research Program for Digital Government. National Center for Digital Government, Kennedy School of Government, Harvard University, Cambridge 2002.

¹⁹ Contini F.: ICT, assemblages and institutional contexts: understanding multiple development paths, [in:] Contini F., Lanzara G.F. (eds.): ICT and Innovation in the Public Sector. European Studies in the Making of E-Government. Palgrave Macmillan, Basingstoke 2008, p. 284-317.

²⁰ Cusatelli C., Giacalone M.: op.cit., p. 118.

²¹ Aubyn M.St.: Law and Order Efficiency Measurement – A Literature Review. Iseg, WP, No. 19, 2008.

²² Odlanicka-Poczobutt M., Kulińska E.: Elektroniczne Systemy Zarządzania Sprawami jako przykład dobrych praktyk [w:] Buko J., (red.): Cyfryzacja i wirtualizacja gospodarki. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 852, s. Ekonomiczne Problemy Usług, nr 117, Szczecin 2015, s. 541-550.

²³ Kessler D.P., Rubinfeld D.L.: Empirical study of the civil justice system. NBER WP, No.10825, 2004.

ograniczyć ogólną długość postępowań. Współpraca w złożonych projektach teleinformatycznych w sektorze publicznym, zwłaszcza w bardzo zinstytucjonalizowanych sądach nie jest jednak łatwa w praktyce. Ze względu na dalszy prawdopodobny wzrost liczby projektów teleinformatycznych w sektorze publicznym w przyszłości problemy te z pewnością pozostaną na porządku dziennym, nie tylko w sądownictwie.

Jak wskazują badania systemy ICT służące do komunikacji między sądami a stronami mogą przyczynić się do zmniejszenia opóźnień oraz kosztów ponoszonych przez obywateli i przedsiębiorstwa poprzez ułatwienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości. Systemy ICT odgrywają także coraz istotniejszą rolę w prowadzeniu współpracy transgranicznej między organami sądowymi, a tym samym ułatwiają wdrażanie prawodawstwa UE.

W celu osiągnięcia oczekiwanych korzyści z ICT w organizacjach publicznych, procesy pracy muszą zostać zwirtualizowane i doskonalone. Dzięki temu pracownicy sekretariatów będą mogli poświęcić się obsłudze spraw i pomocy biurowej sędziom, a nie wyłącznie zarządzaniu plikami.

Badania prowadzone w wielu państwach wskazują, że czas trwania postępowania sądowego jest krótszy, a ilość zakończonych spraw większa w krajach, które przeznaczają większą część budżetu na cyfryzację i gdzie poziom kompetencji cyfrowych w populacji jest wyższy, a zatem gdy istnieje większa możliwość skorzystania z nowych instrumentów technologicznych. Wydaje się zatem konieczne nakierowanie strategii działania systemów sądowniczych również na podniesienie poziomu tych umiejętności w społeczeństwie.

Bibliografia

1. Aubyn M.St.: Law and Order Efficiency Measurement – A Literature Review. Iseg, WP, No. 19, 2008.
2. Brzóska J.: Innowacje jako czynnik dynamizujący modele biznesowe. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2014.
3. CEPEJ (European Commission for the Efficiency of Justice), European judicial systems: Efficiency and quality of justice, 2010 data. Council of Europe Publishing, Strasbourg 2012.
4. Contini F.: ICT, assemblages and institutional contexts: understanding multiple development paths, [in:] Contini F., Lanzar, G.F. (eds.): ICT and Innovation in the Public Sector. European Studies in the Making of E-Government. Palgrave Macmillan, Basingstoke 2008.
5. Cusatelli C., Giacalone M.: Evaluation indices of the judicial system and ICT developments in civil procedure. "Procedia Economics and Finance", Vol. 17, 2014.

6. Fountain J.: Information, Institutions and Governance: Advancing a Basic Social Science Research Program for Digital Government. National Center for Digital Government, Kennedy School of Government, Harvard University, Cambridge 2002.
7. Henning F., Ng G.Y.: The challenge of collaboration – ICT implementation networks in courts in The Netherlands. “Transylvanian Review of Administrative Sciences”, No. 28 E SI/2009.
8. http://ec.europa.eu/justice/effective-justice/files/justice_scoreboard_2015_pl.pdf, 5.01.2016.
9. <http://orzeczenia.ms.gov.pl/>, 05.01.2016.
10. http://pdi.ms.gov.pl/portal_v1/, 5.01.2016.
11. <https://ekw.ms.gov.pl/eukw/menu.do>, 5.01.2016.
12. <https://ems.ms.gov.pl/>, 5.01.2016.
13. <https://mc.gov.pl/projekty/polska-cyfrowa-po-pc-2014-2020/opis-projektu>, 5.01.2016.
14. <https://www.e-sad.gov.pl/>, 5.01.2016.
15. Jałoszewski M.: E-mailem po wyrok, czyli cyfryzacja sprawiedliwości, wywiad z Wojciechem Hajdukiem, wiceministrem sprawiedliwości odpowiedzialnym za informatyzację sądów, byłym prezesem Sądu Okręgowego w Gliwicach. „Gazeta Wyborcza”, 06.06.2014, <http://wyborcza.pl/1,76842,16103556>.
16. Kessler D.P., Rubinfeld D.L.: Empirical study of the civil justice system, NBER WP, No. 10825, 2004.
17. Kompetencje cyfrowe. Dokument roboczy Komisji Europejskiej. Raport dotyczący kompetencji cyfrowych: przegląd dla Inicjatywy na rzecz e-Integracji i2010, Wydanie polskie, Tarnów 2009.
18. Odlanicka-Poczobutt M.: Rola technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) w sądownictwie powszechnym – wyzwania i możliwości, [w:] Buko J., (red.): Ekonomiczno-społeczne i techniczne wartości w gospodarce opartej na wiedzy. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 809, s. Ekonomiczne Problemy Usług, nr 113, Tom II, Szczecin 2014.
19. Odlanicka-Poczobutt M.: Court Technology jako przykład zastosowania ICT w sądownictwie, [w:] Buko J., (red.): Cyfryzacja i wirtualizacja gospodarki. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 852, s. Ekonomiczne Problemy Usług, nr 117, Szczecin 2015.
20. Odlanicka-Poczobutt M., Kulińska E.: Elektroniczne Systemy Zarządzania Sprawami jako przykład dobrych praktyk, [w:] Buko J., (red.): Cyfryzacja i wirtualizacja gospodarki. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 852, s. Ekonomiczne Problemy Usług, nr 117, Szczecin 2015.
21. Odlanicka-Poczobutt M., Olko S., Krannich M.: Cyfrowe platformy biblioteczne jako instrument systemu zarządzania wiedzą w organizacji, [w:] Odlanicka-Poczobutt M., (red.): Systemy biblioteczne nowej generacji. Platformy usług. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2015.

22. OECD, What makes civil justice effective? OECD Economics Department Policy Notes, No. 18, June 2013.
23. Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 (2014), Wersja zaakceptowana decyzją Komisji Europejskiej z dnia 5 grudnia 2014 r.